

Vlaams
Parlement

vergadering **C65**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 9 januari 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over subsidies en alternatieven voor luchtwassers – 248 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de economische gevolgen voor de pluimveehouderij van een verbod op verrijkte kooien – 330 (2018-2019)	6
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een schade-regeling voor landbouwbedrijven die worden getroffen door botulisme – 403 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over botulisme bij landbouw dieren en mogelijke preventieve inenting – 432 (2018-2019)	13
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de controle op pulskor voor wetenschappelijke doeleinden – 416 (2018-2019)	16
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over maatregelen tegen genetische verschraling bij fokhonden – 437 (2018-2019)	19

**VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over subsidies en alternatieven voor luchtwassers
– 248 (2018-2019)**

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, ik wens iedereen een bijzonder boeiend jaar, een goede gezondheid en veel inspiratie.

Minister, ik heb inderdaad een vraag om uitleg ingediend over luchtwassers, en dat is een opvolgvraag, want in het verleden zijn daarover al veel vragen gesteld, in 2017 door collega Vandaele en vorig jaar door collega Caron.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat stallen met luchtwassers in realiteit veel meer uitstoten dan oorspronkelijk gedacht. U zegt in uw schriftelijk antwoord van mei dat u laat onderzoeken hoe de erkenning van luchtwassers kan worden bijgestuurd en welke hogere prestatievereisten kunnen worden gesteld.

Omdat de effectiviteit van luchtwassers nu ter discussie staat, is het goed om te kijken naar alternatieven. Zo kunnen mestbanden onder de stalvloer ervoor zorgen dat mest en urine geregeld worden afgevoerd, waardoor het ammoniakgehalte volgens onderzoekers van Wageningen met 70 procent zou kunnen dalen. Een andere optie is het mestgedrag van varkens sturen en ervoor zorgen dat ze mesten op een klein oppervlak in de stal. Uit onderzoek bleek dat aanpassingen aan de stalinrichting dit resultaat kunnen bereiken. Ook koelen, verdunnen en aanzuren van mest blijkt een positief effect te hebben op ammoniakemissies.

Bovendien vind je vandaag enkel luchtwassers terug bij recent gebouwde stallen. Daarom vragen de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Minaraad een breder stimulerend beleid, als we toch willen dat die emissiearme staltechnieken breder ingang kunnen vinden.

Minister, hebt u al enig zicht op hoe de hogere prestatievereisten voor luchtwassers eruit kunnen zien? Luchtwassers plaatsen in reeds bestaande stallen is een dure operatie. Staat u open voor alternatieve systemen in die stallen die de emissies kunnen reduceren? Loopt hier een onderzoek naar? Zijn er ook subsidies mogelijk voor alternatieve systemen in bestaande stallen?

Zowel biologische als chemische luchtwassers krijgen vandaag steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF). Hoeveel VLIF-steun werd gegeven ter vervanging van een bestaande stal? En hoeveel voor nieuwe stallen? Is het mogelijk om nog andere premies aan te wenden voor het emissiearm maken van stalruimtes? Zo ja, voor welke installaties?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Engelbosch, er zijn inderdaad al een aantal vragen hierover gesteld. We hebben een lijst met de ammoniakemissiestal-systemen en daar staan generieke beschrijvingen bij van de luchtwassersystemen. De bedoeling is dat die lijst verder wordt verfijnd, dat er aan elke type luchtwasser ook een specifieke beschrijving zal worden gegeven en dat er ook zal worden aangetoond welk reductiepercentage daaraan wordt gekoppeld. Het is de bedoeling om de eerste aanvragen volgens de verfijnde lijst medio 2019 goed te keuren.

Het achteraf plaatsen van zo'n luchtwasser op bestaande infrastructuur blijkt vaak technisch niet haalbaar te zijn. Via de combinatie van andere maatregelen kunnen wel vergelijkbare reducties worden gerealiseerd als met luchtwassers.

Drie alternatieven staan vandaag ook al op de lijst van ammoniakemissiestal-systemen. Alle investeringen op die lijst zijn subsidiabel via het VLIF, zowel investeringen in luchtwassers als die alternatieve systemen.

De Europese Unie laat toe dat lidstaten maximaal 40 procent van de investeringskosten subsidiëren. De Vlaamse Regering besliste om 30 procent te hanteren. Omdat de budgetten beperkt zijn en het VLIF meervoudige doelstellingen nastreeft, moest de regering een evenwicht vinden tussen minder boeren die investeren in duurzaamheid, subsidiëren aan een hoger percentage, of omgekeerd, meer boeren subsidiëren aan een lager percentage. Daarom is die 30 procent geselecteerd.

U vraagt hoeveel daar exact naartoe is gegaan. We hebben dat nog niet kunnen nagaan. Onze diensten zullen zoeken of er een opijsting bestaat van hoeveel miljoenen euro's het zijn, maar dat heb ik nu niet bij. Ik zal het zo snel mogelijk bezorgen aan het secretariaat.

Buiten het VLIF zijn er geen andere subsidiemogelijkheden bekend voor de installatie van luchtwassers of alternatieve investeringen.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, u zegt dat het de bedoeling is om de lijst te verfijnen en u zegt dat die lijst medio 2019 ter beschikking zou moeten zijn zodat we dan weten wat de normen zijn en welke systemen aan welke reductienormen zullen voldoen. Ik kijk daarnaar uit want het is toch een verhaal dat al enkele jaren meegaat. Er wordt toch nog meer uitgestoten dan oorspronkelijk gedacht. Daarom is het nuttig dat we daar eindelijk werk van maken om te zorgen dat we minder uitstoot krijgen.

De vraag hoeveel er is gegaan naar bestaande stallen en hoeveel naar nieuwe stallen, daar zou ik graag een antwoord op krijgen, maar dat hoeft niet vandaag te zijn. Het is wel belangrijk. We subsidiëren vandaag nieuwe stallen die geregeld naast een bestaande stal worden gebouwd, en die oude stal blijft ook bestaan. Misschien valt te overwegen dat we die boer eerst verplichten om zijn bestaande stal emissiearm te maken voor we subsidies geven om daarnaast meteen een nieuwe te plaatsen. Daar zitten wel winstmogelijkheden. Kan dat misschien worden opgelegd?

Ik vind het een beetje vreemd om te zeggen: u hebt dat goed gedaan, u hebt een emissiearme stal gebouwd, als daarnaast die oude blijft bestaan. Ik denk dat we de switch moeten maken naar het eventueel opleggen om eerst die oude stal af te breken. Voor de bestaande stallen zijn er ook technieken om eenzelfde reductie te bekomen. Dan moet eerst die oude stal emissiearm worden gemaakt alvorens de landbouwer een subsidie krijgt om een volledig nieuwe stal te bouwen.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Minister, dit is een klassieke benadering van een structureel probleem dat we reeds lang kennen. We hebben een intensieve landbouw met een bescheiden bewerkbare oppervlakte. Er zijn ook de facetten van productiviteit, haalbaarheid, de korte keten en de impact op het milieu. Die moeten allemaal met elkaar in orde worden gebracht.

De vraag is goed in die zin dat ze ons wakker houdt. Maar moeten wij het geld voor één sector verhogen als gevolg van een bezorgdheid? Als we dat doen, zal iemand anders of een andere sector klagen omdat ze minder krijgen.

Minister, ik weet dat we niet aan iedereen kunnen voldoen. Ik weet ook niet hoeveel miljoenen het VLIF jaarlijks kan uitgeven. Daar zal wel een plafond op zitten. Er wordt ook een percentage gehanteerd in de goedgekeurde investeringen. Is er geen officiële, voorafgaandelijke afweging mogelijk – maar misschien ketter ik daarmee in deze commissie en 'ketteren' is een mooi woord, voorzitter – als de aanvragen binnenkomen zodat er wat kan worden gestroomlijnd en de ene redelijkerwijze voldoening kan worden geschonken en de andere wat minder? Bestaat dat of is het 'wie eerst komt, eerst maalt' als de voorwaarden zijn vervuld?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik heb hier een tijdje geleden een vraag gesteld over de effectiviteit van luchtwassersystemen. Daar bestaan ook nogal wat twijfels over. Ik wil die discussie niet herhalen, maar ik wil het voorstel van de heer Engelbosch wel ondersteunen. De vraag is hoe snel het moet gaan. We zouden er toch naar moeten streven om er binnen een afzienbare termijn – laat mij toe om daar geen jaartal op te zetten – toe te komen dat alle stalsystemen, zeker voor varkens en kippen, met luchtwassersystemen zijn uitgerust. Als naast de nieuwe stallen alle oude blijven bestaan, dan zal de uitstoot niet verminderen. De uitstoot blijft dan gewoon dezelfde. Er moet minstens een engagement zijn dat vooraleer men een nieuwe subsidie krijgt, men een inspanning moet doen om de bestaande systemen te optimaliseren. Over hoe hard, hoe traag of hoe snel dat moet gaan – uiteraard ook ondersteund door de Vlaamse overheid –, durf ik mij niet uit te spreken. Het zou echter wel onze ambitie moeten zijn.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, collega's, ik begrijp dat het zeer belangrijk is om die lijst te optimaliseren, te updaten en vooral het onderzoek verder te stimuleren om daar nog stappen vooruit in te zetten. Ik heb in 1994 mijn thesis gemaakt over ammoniakemissiebeperking uit vleesvarkensdrijfmest. Dat is een heel complex proces en er is sindsdien al heel wat gebeurd op dat vlak. De emissiesystemen zijn er gekomen vanaf 2001 toen de eerste lijst van emissiearme technieken is gepubliceerd. Het is nuttig om daar verder op in te zetten en om vanuit het VLIF die ondersteuning te bieden.

Alles wat te maken heeft met ammoniak, is gevat door de bepalingen en de wetgeving omtrent het PAS-systeem (Programmatische Aanpak Stikstof). Bij elk bedrijf is gekeken in welke mate er een eventuele nadelige invloed zou zijn van ammoniakemissie op een belangrijke habitat of op de natuur in de omgeving.

Ik zou toch voorzichtig zijn – ik pleit daar dus niet voor – om de piste te openen dat bestaande vergunningen en afspraken die zijn gemaakt tussen de overheid en de ondernemer, die een investering doet, moeten worden opengebroken in functie van een eventuele uitbreiding. Dat de impact op de omgeving bij een uitbreiding wordt samengevoegd met het aanwezige bedrijf, is zeer logisch. Dat moet in zijn geheel worden bekeken. Maar de verplichting opleggen om oude stalsystemen die nog niet zijn afgeschreven, aan te passen bij een eventuele uitbreiding en voor het krijgen van een subsidie, vind ik een heel perverse redenering. Ik hoop niet dat we in die situatie terechtkomen.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, het is ook bijzonder belangrijk dat het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) verder voldoende middelen krijgt om te zorgen voor de technische en wetenschappelijke onderbouwing van de verschillende emissiesystemen. Daar wil ik aandacht voor vragen.

Minister Joke Schauvliege: Uiteraard wordt er verder ingezet op onderzoek om na te gaan welk effect luchtwassers en alternatieven hebben. Uiteraard wordt er verder gezocht, maar ik heb de indruk dat hier voorbij wordt gegaan aan de

manier waarop een vergunning verkregen wordt. Als men een bepaalde investering doet, dan krijgt men een vergunning. Er wordt niet specifiek iets opgelegd op het vlak van luchtwassers, maar wel wat de maximale milieu-impact en de uitstoot mogen zijn. Het is dan aan de bouwer om investeringen te doen om die impact en de uitstoot te beperken. Dat geldt voor nieuwe stallen, maar ook bij een hervergunning of bij een verandering van de impact van bestaande stallen. Het is dan ook aan de exploitant om investeringen te doen. Het is niet zo dat we alleen voor nieuwe stallen een luchtwasser opleggen. Om een vergunning te bekomen, worden milieuvoorwaarden opgelegd. Het is belangrijk om die zaken goed op te volgen en goed te weten wat de impact is. Ik ben het eens met de vraagstellers dat die impact goed moet worden gemeten, en we doen dat ook. Bij controles wordt er gekeken naar de uitstoot van bedrijven en wordt er gekeken naar de impact op de omgeving, en of de investeringen die zijn gebeurd, voldoende impact hebben.

Belangrijk is dat in het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) 54 miljoen euro zit dat specifiek voor investeringen is bedoeld. In het totaal zit er 60 miljoen euro in het VLIF, maar die 54 miljoen euro kan voor investeringen worden gebruikt en daarvoor is die 30 procent tussenkomst. Nogmaals: men is nu in de lijst alles aan het specificeren waar er juist voor luchtwassers in nieuwe of oude stallen is tussengekomen. We zullen u die lijst zo snel mogelijk bezorgen.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik heb, voor alle duidelijkheid, niet om meer subsidies voor het bouwen van stallen gevraagd. De heer De Croo heeft mijn vraag misschien niet goed begrepen. Ik heb dus absoluut niet gevraagd om meer subsidies aan landbouwers te geven. Ik heb wel gevraagd om die subsidies te bekijken of te herbekijken en concreter in te zetten.

Ik zeg ook niet dat vergunningen en bestaande vergunningen ter afweging moet komen in functie van wat men voor emissiereductie doet. Ik denk wel dat we moeten durven bekijken of we nog subsidies zullen geven als men dat niet doet. Dat is een heel andere invalshoek. Ik zeg niet dat ze geen vergunning kunnen krijgen. De vraag is of we subsidies moeten geven voor die nieuwe stal als de oude stal niet aan emissiereductie doet. Zoals de heer Caron zegt: als men een nieuwe stal bouwt en men behoudt de oude, dan gaat men naar meer uitstoot. Dat is een heel simpele rekensom. In die zin moeten we ons de vraag stellen of wij dan op dat moment wel die subsidies geven. Dan stel ik voor om daarvoor bijvoorbeeld minder subsidies te geven en de subsidies te verhogen voor mensen die voor hun oude stallen wel de emissies reduceren. Ik denk dat die oefening wel eens gemaakt moet worden om in totaliteit naar een lagere uitstoot te kunnen gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de economische gevolgen voor de pluimveehouderij van een verbod op verrijkte kooien – 330 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Mijn vraag dateert al van voor het kerstreces, maar ik had het in mijn besprekingen tijdens de begroting ook al aangehaald. Het gaat met name over de merkwaardige uitspraak van minister

Weyts, bevoegd voor het dierenwelzijn, tijdens de bespreking van de beleidsbrief Dierenwelzijn 2018-2019. Hij pleit om in een volgend regeerakkoord het Europese level playing field, dat is ingeschreven in het huidige regeerakkoord, niet meer na te leven. Hij wil aan gold-plating doen op het vlak van dierenwelzijn met betrekking tot de huisvesting van de kippen.

Hij wil dan, zoals in Wallonië en het verbod dat daar vanaf 2018 zal worden ingevoerd, eveneens pleiten om in het volgende regeerakkoord een dergelijke maatregel voor die verrijkte kooien te voorzien. De landbouwers hebben sinds 2012 heel wat investeringen gedaan. De ombouw bedraagt gemiddeld 900.000 euro per bedrijf. Voor een nieuwbouw van een dergelijke inrichting is er sprake van meer dan 1 miljoen euro.

In 2012 zijn die nieuwe systemen bij de verrijkte kooien ingevoerd en die afbetalingen worden verspreid over diverse jaren. We zijn nu 2019. Ik maak me heel wat zorgen. Misschien is dat nog wat voorbarig, omdat we eerst moeten zien wie in de regering zal zitten en welke regeerakkoorden er zullen worden gemaakt. Toch maak ik me wat zorgen. Ik denk dat de pluimveehouders samen met mij dezelfde bezorgdheden hanteren. Want als zij die zware investeringen hebben gedaan, is hun bedrijfsvoering dan op economisch vlak nog rendabel?

Hoe staat u, minister, tegenover de uitspraken van de minister van Dierenwelzijn en een eventueel verbod op die verrijkte kooien?

Wat zijn de economische gevolgen mocht zo'n verbod worden ingevoerd, enerzijds naar de concurrentiepositie ten aanzien van buitenlandse pluimveehouders, anderzijds naar de omzet van de pluimveebedrijven?

Beschikt u over de inschatting van de omvang van de investeringen die de Vlaamse pluimveehouders sinds 2012 hebben gedaan?

Zullen Vlaamse pluimveehouders die nog langdurige leningen hebben om hun investeringen te financieren en die ze moesten doen om zich te conformeren aan het verbod op legbatterijen, de nodige investeringskredieten kunnen losweken om de vereiste bijkomende investeringen voor het verbod op verrijkte kooien te doen?

Welke compenserende maatregelen acht u nodig mocht zo'n verbod in voege gaan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vanderjeugd, ik begin met een paar belangrijke principes van de Europese Unie. Dat is natuurlijk een interne markt met vrij verkeer van goederen. Dat is van cruciaal belang willen we onze economie en welvaart in Europa ook veiligstellen.

Europa heeft ook beslist om de interne werking van de markt te vrijwaren door een aantal bijkomende randvoorwaarden en verplichtingen te harmoniseren. Dat gebeurt via verordeningen en richtlijnen, op het vlak van voedselveiligheid, milieu, natuur, energie, klimaat, maar inderdaad ook op het vlak van dierenwelzijn. De harmonisatie biedt ook garanties en transparantie voor de 500 miljoen Europese consumenten. Zo heb je bijvoorbeeld specifiek wat eieren betreft een geharmoniseerde cijfercode waaruit je ook kunt opmaken wat voor een soort ei het is. Zo heeft een bio-ei code 0, een ei uit de vrije uitloop code 1, een scharrelei 2 enzovoort. Dat is transparant, duidelijk en helder voor iedereen. Als door de keuze die de consument maakt, de marktvraag naar het ene of het andere toeneemt, dan zullen onze landbouwers die markttendensen ook verder volgen.

Noch in het regeerakkoord, noch in de beleidsnota's worden die principes van Europa, de harmonisatie en de gelijke spelregels in vraag gesteld. Dat geldt ook

voor landbouw. Men stelt die voor landbouw of voor de verwerkende voedings-industrie of andere industrieën niet in vraag.

Wat de leghennenhouders betreft die in aanloop naar het Europees verbod op klassieke kooihuisvesting in 2012 hebben geïnvesteerd in de omschakeling naar verrijkte kooihuisvesting, loopt momenteel 25,7 miljoen euro aan leningen. De langstlopende lening is tot het jaar 2033. Er zijn dus nog langlopende leningen die bedrijven zijn aangegaan naar aanleiding van de Europese aanpassing van de dierenwelzijnsregels in 2012. Dat geldt niet alleen bij ons in Vlaanderen of in Wallonië maar voor vele Europese lidstaten. Het spreekt voor zich dat indien de regels enkele jaren na de zware investeringen al opnieuw worden aangepast, dit inderdaad een effect heeft op bedrijven.

U vraagt ook naar de flankerende of compenserende maatregelen vanuit het beleid Landbouw. Het is een algemeen principe, ook binnen de Vlaamse Regering, dat wanneer maatregelen worden opgelegd vanuit een bepaald beleidsdomein, het aan dat beleidsdomein is om daar het flankerend of compenserend beleid voor uit te voeren. Het zou nogal gemakkelijk zijn om tal van regels in te voeren en dan telkens bijvoorbeeld naar Landbouw te kijken om dat zelf op te lossen. Dat lijkt me niet evident. Het is wel zo dat binnen het Europese beleid Europa in plaats van primaire subsidies te geven aan landbouwers, steeds meer voorwaarden koppelt aan die gemeenschappelijke landbouwsubsidies voor een aantal Europese randvoorwaarden die worden opgelegd.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, ik kan uit uw antwoord enigszins opmaken dat u heel wat gematigder bent in uw uitspraken in dezen. Dat stelt me een beetje gerust. Het lijkt me normaal dat we onze pluimveehouders proberen gerust te stellen. We zien hoe gepolariseerd het debat vandaag wordt gevoerd en welke beelden onterecht worden gemaakt op bedrijven – een inbreuk eigenlijk – en uit de context worden gehaald. Ik heb zelf een Boerenbondstage gelopen op een pluimveehouderij en ik heb daar gezien dat men er alles aan doet om het welzijn van die dieren te garanderen. Zo is er geïnvesteerd in belichting om het natuurlijk effect van de opkomende en ondergaande zon zo goed mogelijk na te bootsen.

Studies laten trouwens niet duidelijk uitschijnen welk systeem het beste is. In stallen waar de kippen loslopen, is er bijvoorbeeld een groter risico op pootrot. De kippen lopen immers op vochtig strooisel waar ook hun uitwerpselen op vallen. Er is ook een groter risico op het verspreiden van ziektekiemen waardoor een sneller gebruik van antibiotica noodzakelijk is. Er is ook een groter risico op borstbeenbreuken omdat de dieren van nature veel dichter op elkaar leven. En last but not least, zijn kippen van nature vrij agressief ten aanzien van elkaar, met als gevolg het probleem van bekken kappen.

Men pleit dus voor de afschaffing van het ene systeem terwijl het andere systeem niet zaligmakend is. Het is dan ook een beetje vreemd om ook het economische aspect te onderschatten en een ander systeem dat niet zaligmakend is te verplichten. Ik roep dan ook op om met beide voeten op grond te blijven wanneer het gaat over onze pluimveehouders.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ten behoeve van de idealistische collega, de heer Vanderjeugd, zal ik een citaat voorlezen van de website van AVEVE in een advies aan de particulieren: "Kippen houden van ruimte. Koop zowel een nachthok als een ren voor ze. Reken voor een nachthok gemiddeld 1 vierkante meter ruimte per vier kippen. Het mooiste is het als het hok ook enkele legnesten bevat. Voor de ren hou je rekening met 1 à 1,5 vierkante meter per kip. Zorg er bij de ren

bovendien voor dat hij minimaal 150 centimeter tot 200 centimeter hoog is. Natuurlijk mag de huisvesting van je dieren ook groter zijn. Hoe meer ruimte ze hebben, hoe gelukkiger ze zijn.”

Collega's, dit is een onverdachte bron die ik citeer. In een verrijkte kooi heeft een kip 700 vierkante centimeter ruimte, dat is ongeveer de grootte van een A4-blad.

In 2012 zijn de oude legbatterijen verboden en bleven de verrijkte kooien als enig systeem over naast de vrije loop. Nederland, ook niet bepaald het meest links-progressieve land als het over dierenwelzijn gaat, heeft allang beslist dat verrijkte kooien tot 2121 mogen worden gebruikt en dan uitdovend zijn.

Mijnheer Vanderjeugd, u hebt wel gelijk wanneer u zeg dat een kip die in een open stal rondloopt, er inzake dierenwelzijn niet noodzakelijk beter aan toe is, vandaar ook mijn citaat. Het is de effectieve ruimte, de oppervlakte die voor die dieren ter beschikking is, die de kwaliteit van het dierenwelzijn bevordert of tegenwerkt.

Minister, u hebt zeer ontwijkend geantwoord op de vraag van de heer Vanderjeugd en geen duidelijke stelling ingenomen. Een tip voor het volgende regeerakkoord zou kunnen zijn dat, welk stallensysteem we ook verkiezen of mogelijk maken, het dierenwelzijn van de 35 miljoen kippen in Vlaanderen, moet worden verhoogd. Daarvoor moet een langetermijnplan worden ontwikkeld, rekening houdend met investeringen of met compensaties als dat nodig is.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Collega's, voor alle duidelijkheid: het volgende regeerakkoord zal geschreven worden door diegenen die dan de regering vormen. Het is nog niet zeker dat onze partij daarin zal zitten. Ik hoop natuurlijk van wel.

Alleszins staat het de minister natuurlijk wel vrij om keuzes te maken en voorstellen te doen. Wij staan daar als partij voor 200 procent achter, zeker als we de beelden zien. Voor alle duidelijkheid: op de beelden die vaak getoond worden, gebeurt niets verkeerd. Ze doen ons echter wel de vraag stellen of dit het soort landbouw is dat we willen. Er werden geen overtredingen vastgesteld. Dit is nu eenmaal een voorbeeld van intensieve landbouw.

Als het van onze partij afhangt, zal dit ook in dit geval, net zoals in het verleden bijvoorbeeld bij het verbod op dwangvoederen en het verbod op de nertsenkweek, gepaard gaan met overgangperiodes. Er zullen ook vergoedingen zijn voor de sector. Voor ons is het duidelijk: als er een switch komt, dan zal dat allemaal verlopen via een uitdoofbeleid. Dan zullen daar compensaties voor zijn. Dan zal er rekening gehouden worden met bestaande investeringen, omdat er in 2012 een verstrenging geweest is. Laten we dus alsjeblieft vandaag niet in paniek schieten of polariseren omtrent heel deze thematiek. U weet hoe de huidige minister een beleid gevoerd heeft via uitdoofscenario's op andere beleidsdomeinen. Wat ons betreft, zal dat op dit vlak net hetzelfde gaan. Ik denk dat het duidelijk is dat we er toch over moeten durven nadenken om van dit systeem af te stappen.

Mijnheer Vanderjeugd, het klopt wat u zegt, dat er bij de andere systemen ook nog heel wat vragen gesteld kunnen worden. Er lopen momenteel onderzoeken naar wat het beste systeem is. Elk systeem heeft zijn nadeel. We kunnen echter wel zeggen, als we de beelden zien, dat zulke kooisystemen toch wel wat inbreuken teweegbrengen op het vlak van dierenwelzijn. Voor alle duidelijkheid: we zullen wel zien hoe het dan in concreto zal verlopen nadat de volgende regering gevormd is.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): In Wallonië, zoals collega Vanderjeugd terecht stelt, zal dus een verbod gelden vanaf 2028. Ik begrijp uit uw antwoord, minister, dat vanaf 2033 alle leningen afgelopen zijn. Dat biedt dan misschien inspiratie voor het volgende Vlaams regeerakkoord.

Ik hoor hier een aantal argumenten, onder andere over de Europese eengemaakte markt. Natuurlijk gaat het over een eengemaakte markt, maar de Europese Unie laat ook wel strengere dierenwelzijnsregels toe. Uiteraard hebben de betrokken kooi-eiproductanten investeringen gedaan, ten bedrage van ongeveer 1 miljoen euro, zoals collega Vanderjeugd stelt. Ze werden evenwel niet verplicht om te blijven investeren in die kooihuisvesting. Ik vind het eigenlijk spijtig dat de betrokken landbouworganisaties vaak het advies hebben gegeven om te investeren in die verrijkte kooien, alsof dat tot in het oneindige zou kunnen blijven bestaan, quod non.

De dierenwelzijnsregels worden altijd maar strenger. Dat is nu eenmaal de realiteit. Ik denk dat iedereen zich daar ook bewust van zou moeten zijn. Er zijn welzijnsproblemen bij die kooikippen. Ik denk dat collega Vanderjeugd dat niet zal ontkennen. Zijn er problemen bij andere systemen, zoals bij de scharrelkippen en zelfs bij de bioproductie? Ja. Het verschil is dat bij die kooisystemen het dierenleed inherent is aan het systeem op zich. Je kan dat eigenlijk niet vermijden, vanwege het kooisysteem. Bij bioproductie zie je inderdaad dat kippen soms niet naar buiten durven te komen, maar dat heeft dan te maken met een slechte inrichting van het buitenverblijf, omdat soms in een lange smalle strook wordt voorzien in plaats van in veel ruimte rond de schuur zelf. Dat zijn zaken die je kunt oplossen. Bij die kooisystemen is dat niet het geval.

Tot slot is er het ultieme argument van de marktwerking. Ik stel vast dat de markt voorop loopt op de wetgeving, want kooi-eieren worden niet meer verkocht. Ze worden wel nog verwerkt, maar ook steeds minder. Ik zie bijvoorbeeld dat Lidl, dat je er toch niet van kunt verdenken een high-endretailer te zijn en dat vooral mikt op een lage prijs, intussen al kooi-eieren gebannen heeft uit de huismerken. Dus: als de markt voor is op de wet, dan wordt het misschien tijd dat de wet een inhaalbeweging maakt.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp-a): Ik wil me graag kort aansluiten bij al wat de collega's voor mij gezegd hebben. Ik denk dat de verwachtingen van de consument geëvolueerd zijn, ook op het vlak van dierenwelzijn. Inderdaad is er op die beelden niets onwettigs te zien, maar misschien is dat toch niet meer de manier van productie die wij vandaag wensen. Daarom zijn er duidelijke keuzes nodig. Ik wil vanuit mijn fractie benadrukken dat er hoe dan ook, al ga ik er geen termijn op plakken, een uitdoofscenario moet komen voor die kooisystemen. Misschien moeten we ook sensibiliseren en het belang van die niet-kooisystemen onder de aandacht brengen. Zeker bij uitbreidings- of vernieuwingsaanvragen – want die zullen er ongetwijfeld ook nog komen – kunnen we misschien het best de bedrijven ondersteunen en stimuleren om om te schakelen naar niet-kooisystemen, naar meer diervriendelijke systemen. Die suggestie wil ik toch wel meegeven aan de minister, in afwachting van een termijn tot uitdoving.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Het is evident dat dierenwelzijn evolueert en dat de gedachten over dierenwelzijn bij de mensen ook evolueren. Niemand zal dat betwisten. Die gedachten zullen ook nog voortschrijden. Ik maak me echter toch wel ernstige bedenkingen. We zitten hier in de commissie Landbouw. Is er hier

eigenlijk in dit parlement nog een erkenning van de economische functie van die landbouwsector? Of zeggen we hier dat die sector in de toekomst eigenlijk voor ons niet meer belangrijk is, in elk geval niet meer op economisch vlak? Gaan we dat afbouwen, gaan we terug naar de kip op de mesthoop, al dan niet met een hokje erbij? Is dat dan het model van de toekomst? Moet iedereen misschien zelf zijn kip gaan houden? Is dat misschien het voedingsmodel van de toekomst, mijnheer Caron? We hebben de tijd gehad van wat we in West-Vlaanderen 'de korthoenders' noemden, dat waren mensen die een klein tuintje hadden en een deel van hun voedsel zelf kweekten.

Is dat het model waar jullie naartoe willen? (*Opmerkingen van Bart Caron*)

Voor ons is het dat in elk geval niet. Wij staan vandaag nog steeds achter de landbouwsector, die een economisch belangrijke sector is, met zijn toelevering en met zijn verwerking. Het mag hier toch eens duidelijk worden gesteld dat er meer is dan alleen dierenwelzijn. Ik erken het belang van dierenwelzijn, ik erken dat daar een evolutie in is en dat er stappen zijn en worden gezet. Dat misken ik zeker niet, maar we mogen het economisch belang ook niet uit het oog verliezen, en dat hoor ik hier vandaag niet in het debat. Daarom wil ik dat hier expliciet inbrengen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me graag bij deze discussie aansluiten omdat ik door een aantal stellingnames verrast en teleurgesteld ben. Eenieder, althans in de commissie Dierenwelzijn en ook in de commissie Landbouw, is het erover eens dat dierenwelzijn een belangrijke plek heeft en dat we daar een discussie en evolutie in meemaken. We moeten eerlijk erkennen dat dat niet iets is van vandaag, maar iets dat door de jaren en eeuwen heen een evolutie doormaakt. Ik hoop dat dat ook verder nog evolueert.

Zeker in de landbouwsector is er op dat vlak ongelooflijk veel kennis en ervaring en wetenschap opgebouwd. Met dierenleed en dierenwelzijn zijn heel veel onderzoekers bezig, niet enkel op basis van een buikgevoel of van hoe we onszelf in ons hoofd een goed gevoel kunnen geven, maar op basis van metingen en observaties. Daarover is er ongelooflijk veel wetenschap en kennis.

Alle systemen die we vandaag kennen in de land- en tuinbouwsector, zijn gekend, gemeten en vastgesteld. Bij de omschakeling van het ene naar het andere systeem worden keuzes gemaakt op basis van kennis en ervaring die op dat moment uit wetenschappelijke hoek beschikbaar zijn. De keuze voor de systemen die we vandaag hebben, is effectief onderbouwd. Wil dat zeggen dat we geen verdere evolutie kunnen doormaken? Neen, maar het is niet correct om nu te stellen dat wat we enkele jaren geleden naar voren schoven, nu ineens afdoen als het meest onhaalbare en dierenvriendelijke. Dat is niet correct. Dat is heel gemakkelijk, maar het is niet correct op basis van alle wetenschap en kennis die we hebben.

Ik zou daarom willen pleiten om daar niet in mee te gaan, en in een evenwichtig debat over dierenwelzijn, in een economische omgeving zoals dat bij landbouw is, zelf het voorbeeld te geven. Dat debat verdraagt zeker geen uitschieters in de ene of de andere richting.

Ik heb in dit verband enkele keren verwezen naar een filmpje waarin geen onwetigheden gebeuren. Ik vind het heel jammer, de uitschieters en de sfeerschepping die daarin gebeuren. Dat een bepaalde organisatie oproept om zich te gedragen als veganisten, dat is hun recht, maar het parlement verdraagt die discussie op deze manier niet. Ik roep op om meer evenwicht in dit debat te respecteren.

Minister, ik ben dan ook heel blij met uw antwoord, waarin de verschillende parameters duidelijk een plaats krijgen in het debat. Op die manier zal hopelijk

de verdere evolutie naar dierenwelzijn een plaats krijgen in overleg met de wetenschap en de sector.

Jos De Meyer (CD&V): Collega's, we hebben hier een zeer interessante gedachtewisseling. Het is duidelijk dat er verschillende nuances zijn. Het is vrij normaal dat politici nadenken over en/of dromen van de toekomst, maar van ministers verwacht ik toch in de eerste plaats dat ze het huidige regeerakkoord naleven.

Hoe dan ook zullen in de komende decennia nog stappen worden gezet op het vlak van dierenwelzijn. Mijn voorkeur gaat ernaar uit dat dit gebeurt in een gelijk Europees speelveld zodat men niet alleen rekening houdt met het dierenwelzijn – wat we hoe dan ook moeten doen –, maar ook met de economische gevolgen in de verschillende lidstaten.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb niet zoveel toe te voegen aan wat ik daarnet heb gezegd. Iedereen in deze zaal en in het parlement, maar ook daarbuiten, beseft dat de toekomst van de landbouw een duurzame toekomst zal zijn. Duurzaam met de drie aspecten van duurzaamheid: people, planet and profit. Die drie pijlers zullen van belang zijn. Iedereen deelt dat. Als bepaalde beslissingen zullen worden genomen in de toekomst, zal dat ook de toetssteen zijn.

We zitten in een eengemaakte Europese markt en daar moeten we op alle vlakken, ook economisch, rekening mee houden. Voor iedereen zijn ook dierenwelzijn en de ecologische impact van belang. De zaken kunnen scherp worden gesteld en de meningen kunnen verschillen, maar over die principes is iedereen het eens. Het zal erop aankomen om die ook in te vullen conform de afspraken die in een volgend regeerakkoord zullen worden gemaakt.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): De sector is in de afgelopen tien jaar zeer sterk geëvolueerd op het vlak van duurzaamheid en op het vlak van dierenwelzijn. De landbouwers hebben er zelf ook alle belang bij dat ze daarin investeren.

We vergeten altijd maar het economische belang. In de voedingssector, die heel nauw is verbonden met de landbouwsector, zijn er uiteindelijk 150.000 jobs. Als het slecht gaat in de landbouw, voelen ook de toeleveranciers dat. Het economische aspect mag zeker niet worden vergeten in dit debat.

Mijnheer Caron, u haalt een citaat aan van AVEVE. Uiteindelijk is er een enorm verschil tussen particuliere en intensieve veehouderij. Ik weet dat u het model dat we vandaag kennen, niet genegen bent en dat u een heel ander model ziet waarin export vanuit onze contreien wordt gemeden.

Op de beelden zijn geen overtredingen vast te stellen, maar uiteindelijk wordt er wel mee gepolariseerd, en dat is jammer omdat op die manier alles in een andere context wordt geplaatst.

Het onderzoek is een heel belangrijk gegeven. Vandaag is niet het ene systeem beter dan het andere. Ik zou minister Weyts willen oproepen om eens ter plaatse te gaan. Hij doet uitspraken over die beelden en over wat er in Wallonië wordt verplicht. Het is belangrijk om ter plaatse te gaan zodat hij ziet hoe het er in de praktijk effectief aan toegaat.

Er wordt hier ook verwezen naar de nertskwekerijen in Nederland. Het gaat daar wel over een veel kleiner aantal dan onze pluimveehouders met verrijkte kooien in Vlaanderen. Als er zoiets komt, moeten we rekening houden met het economisch belang, de investeringen en zeker ook compensaties. Het een is niet los te koppelen van het andere.

Het Europese level playing field is een belangrijk gegeven om de markt niet te verstoren. Daarom doe ik graag nog een oproep om in de toekomst zeker nuchter te handelen met betrekking tot zulke uitspraken en tot onze pluimveehouderij.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een schade-regeling voor landbouwbedrijven die worden getroffen door botulisme – 403 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over botulisme bij landbouwdieren en mogelijke preventieve inenting – 432 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Na het indienen van mijn vraag om uitleg heb ik begrepen dat dit een federale bevoegdheid betreft. Daarom heb ik mijn federale collega Frank Wilrycx gevraagd om daarover een mondelinge vraag te stellen aan federaal minister Ducarme. Hij zal dat doen in de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Niettemin is botulisme ook op Vlaanderen van toepassing inzake de economische gevolgen. Het is dan ook logisch dat de beide niveaus goed met elkaar communiceren en nagaan hoe ze kunnen samenwerken.

Het is ook belangrijk om de zaken Europees aan te kaarten om daar de nodige afspraken te maken. Uiteindelijk is voorkomen beter dan zieke dieren te moeten afmaken.

Minister, zult u met uw federale collega samenzitten omtrent deze materie? Zult u op Europees niveau deze materie aankaarten? Hoe kunnen we in Vlaanderen en binnen Europa nog beter werk maken van een preventiebeleid?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik besef uiteraard dat we hier spelen op verschillende bevoegdheidsdomeinen, maar het probleem laat zich nu eenmaal niet inpakken in een klein zakje. Het is een probleem dat rundveehouders boven het hoofd kan hangen en een gigantische impact kan hebben op het bedrijf, zowel voor de dieren als op economisch vlak. Het is niet zo dat een rundveehouder botulisme op een eenvoudige manier kan voorkomen. Wegens de impact dat botulisme op een bedrijf kan hebben, wil ik u enkele vragen stellen om na te gaan hoe rundveehouders en dieren beter beschermd kunnen worden.

Als het probleem zich toch voordoet, kan dat op één bedrijf of kunnen er natuurlijk ook meerdere bedrijven worden getroffen. Laat ons hopen dat dat niet al te veel gebeurt. Als een bedrijf wordt getroffen, dan staat dat moederziel alleen, terwijl de impact gigantisch is.

“Sinds einde 2009 is het mogelijk om runderen tegen botulisme te vaccineren: een vaccin (..) is op de Belgische markt beschikbaar met een tijdelijke gebruikstoelating. Het beschermt tegen de types botulisme C en D die bij ons het meest voorkomen. Eén enkele injectie geeft bescherming na enkele weken. Wel moet de

vaccinatie jaarlijks herhaald worden.” Dit valt te lezen op de website van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).

Nochtans is er geen geregistreerd vaccin in Europa beschikbaar, berichtte het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) in december toen ik de vraag indiende. Daarbuiten wel, zodat Nederlandse melkveehouders wel vaccineren met een middel dat via cascade-import uit derde landen zijn weg vindt naar de bedrijven. In principe is dat niet toegelaten zonder registratie van het vaccin, maar onze noorderburen voeren een gedoogbeleid en vinden dat minder een probleem dan een loopje te nemen met de diergezondheid. Omdat er in België geen vaccin en geen verzekering beschikbaar is, wordt naar de overheid gekeken voor een vergoeding.

Minister, naar aanleiding van een tragisch voorval in het noorden van de provincie Antwerpen met een gigantisch aantal dieren dat is overleden, wil ik u enkele vragen stellen.

Bestaat er in Vlaanderen, en bij uitbreiding in België, de mogelijkheid om preventief te vaccineren tegen botulisme? Indien dit niet het geval is, kan er dan gekeken worden naar een oplossing zoals in onze buurlanden?

Zult u als Vlaams landbouwminister de problematiek van botulisme op de Europese agenda plaatsen om tot een oplossing te komen?

Wat zijn de mogelijkheden voor de getroffen boer op het vlak van eventuele vergoeding? Aangezien deze problematiek voornamelijk tot het Sanitair Fonds behoort, zal hier overleg met uw federale collega nodig zijn. Is er al reactie gekomen op het initiatief dat u hiertoe nam, namelijk het versturen van een brief omtrent deze problematiek? Ondertussen heeft mevrouw Dierick in het Federaal Parlement een vraag gesteld aan minister Ducarme. Hij antwoordde dat hij niet veel mogelijkheden ziet, zelfs niet via het Sanitair Fonds omdat hij van oordeel is dat dit dan zou vallen onder federale staatsteun, wat niet zou mogen van Europa. Ik heb het moeilijk om dat te aanvaarden en ik vind dat kort door de bocht. Als dat niet mogelijk is, wat is er dan wel mogelijk?

In Nederland werkt men met een private catastrofeverzekering voor vee om dergelijke situaties in te schatten. Heeft deze verzekering ook potentieel voor de Vlaamse markt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wat zich op het rundveebedrijf in Wuustwezel heeft voorgedaan, is dramatisch. Ik heb de bedrijfsleider en de bedrijfsdierenarts ontvangen. Ik heb naar aanleiding daarvan bevoegd federaal minister Ducarme gecontacteerd, en dit om twee redenen.

Ten eerste heeft dit te maken met dierengezondheidsbeleid. Ik heb gevraagd of er mogelijkheden zijn om de betrokken landbouwer te helpen. Ik dacht daarbij aan de fipronilcrisis, waarbij vanuit het Sanitair Fonds verantwoordelijkheid is genomen. Ik dacht dat dit hier ook tot de mogelijkheden zou behoren. Het gaat om een belangrijke emotionele klap voor de bedrijfsleider, maar natuurlijk ook een economische klap. Ik dacht dat de fipronilcrisis een gelijkaardige situatie was en dat hier dus ook financiële tussenkomst mogelijk zou kunnen zijn.

Ten tweede heb ik aan de bevoegde minister gevraagd of er mogelijkheden zijn om landbouwers in de toekomst beter te wapenen. Er zijn op verschillende plaatsen in de wereld vaccins tegen botulisme beschikbaar, maar niet op de Belgische markt. Dat moet geautoriseerd worden door het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG).

Ik heb nog geen antwoord ontvangen op die brief. Er zijn ook telefonische contacten geweest, maar die hebben nog geen aanleiding gegeven tot een concrete oplossing. Er zijn inderdaad ook vragen gesteld in het federaal parlement.

We kunnen die problematiek niet incorporeren in de brede weersverzekering. Het gaat om een weersverzekering, en diergezondheidsbeleid is een federale bevoegdheid. Weersverzekeringen gaan om klimatologische risico's, zoals storm, hagel of droogte en dekken geen veterinaire risico's. Daar zijn we jammer genoeg niet voor bevoegd.

Aangezien er elk jaar dieren sterven aan botulisme, zal ik blijven aandringen op het beheersen van de risico's. Risicopreventie is belangrijk, maar er zullen zich altijd incidenten blijven voordoen. Vaccinatie zou dit risico uiteraard wel significant kunnen doen dalen.

Er moet ook een mogelijkheid zijn om naar een onderlinge verzekering te gaan, zoals in Nederland. Dat zou in de schoot van een producenten- of brancheorganisatie kunnen worden georganiseerd, een soort van solidarisering waarbij, als zich zoiets voordoet, er een oplossing is. Op die manier gebeurt het in Nederland.

Het is zeer uitzonderlijk dat dit zich op zo'n ruime schaal voordoet. Meestal is dit beperkt. Doordat er een dode vogel in hooi zit, eten maar een paar dieren ervan. Het is heel uitzonderlijk dat, zoals hier, de volledige stal getroffen wordt. Dat is economisch dramatisch, maar we kunnen niet zomaar ad hoc aan een bedrijf subsidies geven. We mogen en kunnen dat niet van Europa. Er is een gemeenschappelijk landbouwbeleid met een kader dat is goedgekeurd. De enige oplossingen die ik zie, zijn het Sanitair Fonds, in de toekomst zorgen voor een nog betere preventie en federale toelating voor dat vaccin.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw volledige antwoord. U hebt alles binnen uw bevoegdheden gedaan om de situatie op te volgen. Ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt de problematiek van zeer nabij gevolgd. De contacten die er zijn geweest, maken heel duidelijk dat dit een gigantische klap is voor het getroffen bedrijf, zowel op economisch als emotioneel vlak. Als de volledige stal met dieren, waar men dag in dag uit voor werkt, verloren gaat, dan is dat dramatisch.

Het komt gelukkig niet veel voor en ik hoop dat we dat in de toekomst niet vaker zullen meemaken, hoewel klimaatveranderingen in dezen dieren gevoeliger maken. Die schrik leeft in de sector.

Ik denk dat eenieder hier wel erkent en ook aanvoelt dat dat een ramp is voor een bedrijf dat daarmee te maken krijgt. Ik hoop dat alle mogelijke druk toch wordt opgevoerd om voor de vaccins die er zijn, een erkenning te krijgen, zodat we die ook effectief zouden kunnen toepassen. Ik denk dat daar geen nadelige gevolgen van zijn, in die zin dat een vaccin een zeer toepasselijk iets is om u tegen ziektes te beschermen. We kennen allemaal het vaccin tegen griep en ervaren dat als iets wat we kunnen en mogen toepassen. Ik hoop dat daarin snel vooruitgang wordt geboekt.

Ten tweede, minister, erken ik dat ook dat geen volledig waterdicht systeem is. Ik blijf toch met een heel vervelend gevoel zitten dat we een bedrijf dat zichzelf niets te verwijten heeft, niet verder zouden kunnen helpen. Want het is een ramp

als een bedrijf hierdoor wordt getroffen. Ik stel me dan ook de vraag of er geen andere mogelijkheden zijn. Kunnen we dat erkennen als een ramp? Ik weet dat het één bedrijf is. Als we dat goed omschrijven, zou in dezen bijvoorbeeld het Rampenfonds ook nog een mogelijkheid zijn. Dit kan een pad zijn dat we ook nog kunnen bewandelen indien we dit fenomeen goed omschrijven en een kader geven, zodat er toch de nodige ondersteuning kan gebeuren om zo'n bedrijf effectief vooruit te laten gaan. Het is uitzonderlijk, zoals we zelf erkennen, maar het is wel een ramp voor de bedrijven die ermee te maken krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Het is inderdaad een ernstig probleem. Meestal liggen de verliezen rond een 10-tal dieren. In Wuustwezel ging het over 184 dieren.

Ik weet niet wie de getuigenis van de zaakvoerder heeft gelezen. Er stond onder andere een stukje op de site van het Vlaams infocentrum land- en tuinbouw (VILT). Indien u dit nog niet hebt gedaan, zeker doen. Lees de getuigenis een keer. Dat zijn echt drama's, en niet alleen op financieel vlak. Ook het dierenleed is onuitwisbaar, net als de indruk die dat nalaat op de zaakvoerder en zijn familie. Een financiële compensatie kan dus nooit volledig soelaas bieden bij zulke drama's.

Dierengezondheid is inderdaad een federale bevoegdheid, maar ik ben wel heel tevreden dat u initiatief hebt genomen en dat u contact hebt gelegd met uw federale collega om toch te kijken wat de mogelijkheden zijn. Uiteraard rekenen we erop dat dit op korte termijn toch wat resultaten zal opleveren. We zijn uiteraard ook tevreden dat u inzet op preventie, want dat is de basis van alles.

Jos De Meyer (CD&V): We zijn het allen eens over de dramatische gevolgen voor dit specifieke bedrijf. Minister, ik ben het eens met de collega's dat u binnen uw bevoegdheden het maximale hebt gedaan. De bevoegdheid ligt hier in de eerste plaats op het federale niveau, namelijk bij het Sanitair Fonds, maar ik blijf het merkwaardig vinden dat hiervoor niet kan worden tussengekomen. U hebt zelf naar de fipronilcrisis verwezen. Ik verwijs graag ook even naar andere rundveeziekten, zoals brucellose, waarvoor wel tussenkomsten zijn voorzien. U hebt deze bevoegdheid niet, maar laat me toe om toch eventjes te zeggen dat ik het een merkwaardige situatie vind, als ik de vergelijking maak met andere crisissen die we in de land- en tuinbouw hebben gehad, dat het Sanitair Fonds hier geen verantwoordelijkheid opneemt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de controle op pulskor voor wetenschappelijke doeleinden – 416 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Het systeem van de pulskor is ons intussen bekend, ook voor de mensen die indertijd mee zijn geweest naar het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), waar we hierover een simulatie hebben gezien. Het gaat over elektrostimulatie van de zeebodem waardoor bepaalde vissoorten wat omhoogspringen en daardoor gemakkelijker gevangen worden. De techniek is efficiënt, goedkoper in brandstofverbruik, meer vangst en dergelijke meer. Europa heeft de techniek eigenlijk verboden, behalve bij uitzonderingen voor wetenschappelijk onderzoek. Daar schort het hem toch een beetje. Ik heb u hierover een schriftelijke vraag gesteld, maar ik wil hier verder op doorgaan.

Het loopt een beetje mank. Zoals ik van u heb vernomen, is het zo dat de lidstaat die 'uitvlagt', verantwoordelijk is voor de controle op de toepassing van het wetenschappelijk onderzoek. In Nederland zijn er een tachtigtal vaartuigen uitgerust met de pulskormethode, in België twee. Nederland moet dus de controle voeren op die tachtig vaartuigen.

Worden wij, minister, als buurland ook op de hoogte gehouden van die controle en de resultaten daarvan? Worden de resultaten gerapporteerd aan Europa? Als dat zo is, verzorgt het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) dan ook de controle voor onze twee vaartuigen?

Tot slot had ik ook nog een vraag over de effecten van de pulskor op de vissterfte. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag hebt u geantwoord dat dat op korte termijn geen effect heeft. Plant u daarover een langetermijnonderzoek te voeren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Dochy, het is niet de eerste keer dat we het hier over de pulskor hebben. U weet dat het aan de autoriteiten van de vlaggenstaat is om toezicht te houden. We hebben geen rapporten van de Nederlandse autoriteiten over uitgevoerde controles. Tijdens een bilateraal technisch overleg vorig jaar werd aangekondigd dat Nederland per vaartuig dat is uitgerust met een pulskor, met een uitrusting van een blackbox zal komen. Dat zou de registratie verbeteren en zal die ook automatisch opslaan. Op termijn zouden ook de controleambtenaren van de kustlidstaten toegang krijgen tot deze blackbox.

Er bestaat geen Europese verplichting tot rapportage over de uitgevoerde controles. We hebben weinig achter de hand om daarover op tafel te slaan of dat op te eisen.

We hebben uiteraard onze eigen diensten. ILVO volgt in het kader van een onderzoeksproject de vaartuigen op die in België de garnalenpulskor gebruiken, maar deze puls frequentie is veel lager dan bij de pulsvisserij op tong. Zoals bij andere projecten zal ILVO hierover rapporteren.

U weet dat de pulskorvisserij momenteel onder vuur ligt. Er wordt gevreesd dat deze techniek de visserijdruk verhoogt door veel te efficiënt te vissen. Er liggen allerlei uitdoofscenario's op de Europese tafel. In afwachting van meer zekerheid omtrent de toekomst waarover op Europees niveau een beslissing moet worden genomen, worden geen langetermijnproeven opgestart.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Het lijkt me bijzonder eigenaardig dat men aanvaardt dat de toepassing voor wetenschappelijk onderzoek voor tachtig vaartuigen geldt. Dit gaat niet over wetenschappelijk onderzoek, maar over misbruik van het begrip wetenschappelijk onderzoek, mijns inziens. Daarom zou ik toch vragen dat u op Europees vlak aandringt dat daaraan een einde wordt gesteld of dat er beter over wordt gerapporteerd.

Ik zou willen weten wat de meerwaarde is om dit op een dergelijke grote schaal in het kader van de wetenschappelijke benadering toe te passen? Volgens mij heeft dat niets met wetenschap te maken, maar gewoon met misbruik van deze interpretatie om de eigen vissers ten opzichte van de onze te bevoordelen.

Dat is het probleem: de mensen hier worden valselijk beconcurrereerd met een techniek die zeer efficiënt is, zoals u zegt, en waardoor er ook goedkoper wordt gevestigd omdat er minder brandstofverbruik is. Het is een scheefgetrokken situatie, concurrentievervalsing. Ik zou dus toch aandringen om op Europees vlak op tafel te slaan of om in elk geval te vragen dat daarover duidelijk wordt gerapporteerd.

Dat desgevallend wordt overgegaan tot sanctionering wanneer blijkt dat het hier effectief toch over misbruik gaat.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Hier is over de pulskor inderdaad al heel veel gezegd, zeker over de houding van Nederland op Europese en regionale vergaderingen als het over hun eigen pulskorvisserij gaat.

Via het VLIZ is er nu een nieuw project gestart: 'Pulvisserij Vlaamse Kust - DEEL 1'. Dat klinkt mij als muziek in de oren. Deel 1 betekent dat er kans is op meerdere delen.

Dit project wil de biomassaveranderingen in de visbestanden voor en tijdens de pulvisserij onderzoeken. Zo wil men onder andere de visinspanning van Nederland toetsen aan de achteruitgang of de ruimtelijke verschuiving van bepaalde visbestanden. Dit project heeft een duurtijd van een jaar, dat is kort maar broodnodig om de effecten van de pulskorvisserij te onderzoeken, naast andere onderzoeken die echt nodig zijn om het effect op lange termijn te achterhalen.

De heer Dochy vraagt vooral naar de controle van de schippersvloten die werkzaam zijn in Nederland, ik wil me daarbij aansluiten met de vraag hoe het onderzoek in Nederland verloopt. Hebt u er zicht op welke onderzoeken Nederland voert en wat de effecten daarvan zijn op de pulskorvisserij? Worden die resultaten ook met Vlaanderen gedeeld?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Ik vind het niet slecht dat wij open markten hebben. Wij kunnen in zekere zin een buur voor een controle uitnodigen. Indien wij een gesloten en beprikkeldrade markt zouden hebben, zouden we geen inzage recht kunnen krijgen. Ik volg de heer Dochy daarin. Ik herinner me dat Japan een tijdje geleden onderzoek deed naar de walvisvangst. 'Selon que vous serez puissant ou misérable', zal men reclameren of niet.

Ik wil de heer Sanctorum niet provoceren, maar het treft me dat ik heel weinig hoor over dierenwelzijn in verband met vissen tout court. Er zijn toch een aantal zaken waar men een evenwicht moet vinden.

Het is goed dat er een internationale vrije markt bestaat waar men rekenschap kan vragen en waar pertinente vragen kunnen worden gesteld. Er is een gemeenschappelijk onderzoek nodig, dat natuurlijk ook brokken kan maken. Ik heb daar geen veto. Het is de bedoeling dat men dat niet kan ombuigen of exploiteren. Ik denk dat dit een goede bemerking is, die verder gaat dan het onderwerp zelf.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dit is een onderwerp dat regelmatig terugkomt op Europees niveau en dat wij blijven aankaarten. Het is de bedoeling dat de huidige toelatingen voor pulskor tegen 2021 worden gestopt. Over wat er nadien komt en wat dus wel zou worden toegelaten, is er nog geen duidelijkheid. Dat ligt momenteel op tafel, maar is nog niet goedgekeurd.

Onze diensten hebben niet alleen technische bilaterales met Nederland, ik heb daar met de Nederlandse minister ook al vaak over gesproken. Ik heb onze bezorgdheid geuit en gezegd dat wij die resultaten willen kennen over het wetenschappelijk onderzoek dat zij hebben gevoerd. We hebben die nog niet ontvangen en zullen daar blijven op aandringen. Wanneer Nederland wil aantonen dat er geen probleem is, dan moet het zijn onderzoeksresultaten op tafel durven te leggen.

Vanuit de bezorgdheid van onze vissers blijft ik dit zeer goed verder opvolgen, ook vanuit het ILVO en op het Europese niveau. Ik besef maar al te goed hoe belangrijk dit is voor onze vissers.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik ben tevreden met het initiatief dat u al hebt genomen en met de aandacht die u er verder aan schenkt. Ik kan me echter niet van de indruk ontdoen dat hier iets achter de rug gebeurt. Op een of andere manier moet er toch een toelating, een verantwoording zijn om met die tachtig schepen in wetenschappelijk onderzoek te gaan. Ik zou toch graag nog wat meer informatie krijgen over die verantwoording.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over maatregelen tegen genetische verschraling bij fokhonden – 437 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, eind oktober 2018 verscheen er in de media een bericht van enkele dierenartsen om geen kortsnuitige honden, de zogenaamd brachycefale rassen, meer te fokken. Het is niet de eerste keer dat een dergelijke oproep gebeurt.

Tijdens de vorige legislatuur heeft de toenmalige minister van Landbouw, Kris Peeters, een uitgebreide werkgroep de problematiek van inteelt, genetische aandoeningen en hypertypes bij rashonden laten onderzoeken en inventariseren. De bevindingen van de werkgroep waren alarmerend: teveel rashonden worden doorgefokt op te ver doorgedreven uiterlijke kenmerken. Vervolgens reglementeerde de minister van Landbouw de fokkerij van honden via het Fokkerijbesluit.

Organisaties of verenigingen die daartoe door de overheid erkend zijn, moeten allerlei maatregelen nemen zoals het uitvoeren van genetische testen, het ter beschikking stellen van onderzoeksresultaten of het vermelden van specifieke gegevens op het stamboek.

Minister, wordt erop toegezien dat de door het Fokkerijbesluit erkende organisaties en verenigingen alle bepalingen van het ministerieel besluit van 3 maart 2015 tot uitvoering van het Fokkerijbesluit van 19 maart 2010 met betrekking tot de fokkerij van honden nauwgezet uitvoeren en opvolgen? Wat zijn de bevindingen?

Wat is de stand van zaken inzake de genetische verschraling bij de pilootgroep van 21 hondenrassen waarvoor er maatregelen werden uitgevaardigd? Vergroot de genetische diversiteit bij de pilootgroep van 21 hondenrassen?

Bent u van plan om het uitgestippelde beleid uit te breiden naar andere hondenrassen? Zo ja, op welke wijze?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het toezicht op de voor hondenfokkerij erkende fokkersverenigingen wordt door de administratie uitgevoerd zoals dat is bepaald in artikel 8 van het Vlaams Fokkerijbesluit.

De verenigingen worden gecontroleerd op het blijvend voldoen aan de erkenningsvoorwaarden, het aanleveren van documenten en notulen van vergaderingen binnen de vereniging en het actualiseren van het technisch reglement ten behoeve van hun leden-fokkers. Elke erkende vereniging dient jaarlijks ook een activiteitenverslag in.

De belangrijkste bevindingen zijn dat de betrokken verenigingen effectief maatregelen hebben genomen om voor de 21 rassen waarvoor de genetische diversiteit in het gedrang was, de fokkerij te organiseren zoals in de regelgeving is bepaald.

Fokkerij komt in essentie neer op het centraal verzamelen van gegevens van fokdieren in een databank en het verwerken van die data zodat fokkers slimme paringscombinaties tussen vrouwelijke en mannelijke dieren kunnen maken en genetische afwijkingen worden beperkt.

De Vlaamse aanpak kan ook elders op bijval rekenen. De Koninklijke Maatschappij Sint- Hubertus (KMSH) bijvoorbeeld, de grootste fokkersvereniging in België, heeft haar leden uit de andere twee gewesten kunnen overtuigen om ook mee te stappen in dit verhaal. Het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hebben geen analoge hondenfokkerijregelgeving zoals bij ons in Vlaanderen, maar toch zien ze er het nut van in en zijn ze bereid om er zich vrijwillig aan te onderwerpen.

We zien hetzelfde trouwens ook gebeuren bij andere rassen dan die pilootrassen. Door wat we in gang gezet hebben, is het bewustzijn bij potentiële kopers van pups over alle rassen heen gestegen en is er een verwachtingspatroon gecreëerd aan de vraagzijde van de markt. De fokkers van hondenrassen, de aanbodzijde dus, voelen zich daardoor aangesproken. Zij geven nu zelf bij hun verenigingen aan wat de problemen bij hun specifieke ras zijn en vragen technische ondersteuning van hun vereniging voor het testen en voor de selectie van fokdieren waarmee men slimme combinaties kan maken. Ik kan dit alleen maar toejuichen.

Wat die 21 rassen zelf betreft, kan aan de hand van de evolutie van de indicatoren inteelt en verwantschap, berekend op basis van gegevens van 2008-2017, worden gesteld dat de genetische diversiteit van de 21 rassen niet verder afneemt, en dit niettegenstaande voor 7 van die rassen minder dan 50 pups per jaar in het stamboek worden geregistreerd. De wet van de grote getallen speelt daar uiteraard: hoe kleiner de populatiegrootte van een bepaald ras, hoe groter de uitdaging is om het ras gezond te houden. Het vergroten van de genetische diversiteit binnen een ras is een traag proces dat niet van vandaag op morgen beklonken kan worden, maar we gaan de goede richting uit. Dit bevestigt dat we hier de juiste keuze hebben gemaakt en dat we dit in de toekomst verder moeten uitbreiden.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, bedankt voor uw antwoord. Het was wel leerrijk. Ik onthoud vooral dat, ten eerste, het Fokkerijbesluit wel degelijk wordt uitgevoerd en opgevolgd, en dat de aandacht daarvoor ook toegenomen is. Dat is dus een goede zaak.

Ik onthoud ook uit uw antwoord dat de genetische diversiteit bij die 21 hondenrassen niet afgenomen is. Ik concludeer daaruit dat ze ook niet toegenomen is. Dat lijkt me toch wel een aandachtspunt. Wordt het dan geen tijd, minister, om nog eens een studie over die inteelt en genetische diversiteit bij meer dan die 21 hondenrassen te laten uitvoeren? De vorige studie, van de KU Leuven, dateert van 2012. Ondertussen staan we 7 jaar verder. Het lijkt me wel interessant om vooral die effectieve populatiegroottes en dergelijke nog eens te herbekijken. Ik herinner me dat bepaalde rassen, onder andere het ras waarmee ik opgegroeid

ben, de groenendaeler, een populatiegrootte kennen van ongeveer 40 dieren. Dat is natuurlijk bijzonder klein. Ik kan dus alleen maar hopen dat dit toegenomen is. Ik denk dat zo'n vervolgstudie misschien ook een aanzet kan bieden om meer te doen dat wat vandaag reeds gebeurt.

Ik herinner me dat indertijd eerst een lijst werd voorgelegd aan de fokkers van 58 rassen, met daarbij de erfelijke aandoeningen. Die lijst werd dan herleid naar 21. Het kan dus wel nuttig zijn om dat aantal van 21 te herbekijken. Ik denk zelfs dat het noodzakelijk is.

Een tweede zaak, minister, en het is niet de eerste keer dat dit aan bod komt: er zijn natuurlijk kwekers met fokdieren die ontsnappen aan de regels. Ik denk dan in de eerste plaats aan de kwekers/handelaars die importeren. Ik beseef natuurlijk dat het Vlaamse Fokkerijbesluit vandaag alleen van toepassing is op de Vlaamse fokkers. Maar de meerderheid van de honden in Vlaanderen zijn van buitenlandse komaf. Is het daarom toch niet mogelijk om daar iets voor te bepalen, zodat we ook daar grip op kunnen krijgen? Ongetwijfeld zal daar namelijk ook inteelt gebeuren.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Ik vind onze commissie heel interessant. Er komt een brede variatie aan bod van maatschappelijk ingebedde onderwerpen. Ik heb geen idee hoeveel honden er in Vlaanderen zijn. Ik weet wel – en dat is een beetje dramatisch – hoeveel honden en katten er jaarlijks geëuthanaseerd moeten worden omdat er onvoldoende opvangmogelijkheden zijn, een fenomeen dat we misschien ook eens nader moeten bekijken.

We hebben allemaal honden. Ik heb in mijn leven een collectie van herders – Duitse en Mechelse herders – gehad, labradors, rottweilers. Nu, met de kleinkinderen, zit ik op het niveau van de bordercollie. Deel uitmaken van het gezelschap van dieren is iets positiefs. Ik zie dat meer en meer dieren ook mee mogen als mensen van een zekere leeftijd opgenomen worden in bepaalde instellingen.

U hebt natuurlijk gelijk als u zegt dat het merendeel van die honden uit het buitenland komen. Professionele hondenkwekers nemen een derde of een vierde van de 'productie', als ik het zo mag zeggen, voor hun rekening. De bordercollie die ik heb – dat zijn overigens heel verstandige hondjes – komt uit Australië. De professionele kweker heeft 'soesjes', zoals men dat noemt, uit Australië gehaald om de gevaren van overdreven inteelt te milderen. We staan hier voor een maatschappelijk fenomeen. Mensen hebben graag gezelschapsdieren. Ik ben daar zelf ook bijzonder voor te vinden.

Wat echter vaak gebeurt, is dat mensen dieren antropomorfiseren. Dat is een zware fout die ik sommige dierenliefhebbers verwijt. Ze maken er kleine mensjes van. Dat mogen we de dieren niet aandoen. Ik vind dat we daarin een evenwicht moeten vinden en dat we de excessen redelijkerwijze moeten kunnen controleren. We moeten daarover een opinie hebben. Ik vind bijna niets ergers dan een menselijk wezen dat een dierlijk wezen onverdraaglijke of onwettige pijn aandoet.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Ik heb hier een tijdje geleden zelf ook al enkele vragen over gesteld. De problematiek blijft wel zeer precair. Ik vind dat de problematiek onderbelicht blijft. Zelfs dierenrechtenorganisaties richten zich nagenoeg uitsluitend op illegale honden of de commerciële fok van honden zonder stamboom en niet op rashonden met een stamboom.

Dat is zoiets dat echt binnen de wereld van die fokkersverenigingen kan blijven, waar wij zelf weinig toegang toe hebben. Ik ben zelf al een aantal keer naar

studiedagen geweest van de Nationale Fokkerijcommissie. Als je daar als fokker naartoe gaat, krijg je een leerrijke uiteenzetting van de voorzitter, Arnold Jacques. Hij doet dat zeer correct en zeer goed en duidt de mensen zeer goed op problemen qua genetische diversiteit.

Ik stel me echter wel de vraag, minister, of het enkel de taak van de fokkerijverenigingen is om te blijven sensibiliseren. Moeten wij ook niet verder kijken? Het blijft namelijk een grote fout dat er enkel geëlimineerd wordt op basis van winnaarstypes. Met winnaarstypes bedoel ik de kampioenen of de erehonden op keuringen. Daarmee wil men per se blijven fokken. Die conventionele wijze van fokken met een elitepool is een fout die blijft bestaan in het fokkerijsysteem en ook bij vele kwekers. Niet iedereen gaat namelijk naar die studiedagen van de Nationale Fokkerijcommissie en van andere fokkerijverenigingen. Ik blijf me dus afvragen of de overheid op dat vlak dus niet sterker moet sensibiliseren.

U zegt zelf dat de ontwikkeling van het genetisch proces een traag proces is. Inderdaad, er moeten puppy's geboren worden, die moeten groeien, die moeten zelf volwassen genoeg zijn om verder te kunnen kweken. Dat klopt. De overheid mag zelf echter ook niet verder vertragen. Daarom steun ik de vraag van collega Sanctorum om verder te kijken naar meerdere rassen en niet enkel vast te houden aan die 21 fiches, maar dat uit te breiden. Het is al een traag proces, wij mogen dat als overheid niet vertragen voor de andere rassen.

De gevolgen die sommige rassen ondervinden vanwege die doorgedreven fok op uiterlijke kenmerken, tasten ook de dierengezondheid en het dierenwelzijn enorm aan. Ik denk dat er inderdaad meer aandacht moet komen voor deze problematiek. Ik heb er zelf in 2017, als sensibilisering voor de maatschappij, een opiniestuk over geschreven met als titel 'Mooie bolle ogen, platte snuit en korte poten'. Ik denk dat mensen die kennis hebben van die genetische problemen, die ook moeten delen. Dat blijft ook de taak van de overheid en niet enkel van de fokkerijverenigingen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik denk dat we allemaal hetzelfde voor ogen hebben, namelijk zorgen dat die genetische diversiteit toeneemt. Laat me duidelijk zijn: als we niets gedaan hadden, was die genetische diversiteit achteruit gegaan. Er is inderdaad een trage evolutie en stagnatie. Ik maak me sterk dat dat positief zal evolueren.

Ik ben absoluut geen tegenstander van een nieuwe opvolgstudie. Ik vind dat een goede suggestie. Het enige wat we, denk ik, moeten bekijken, is of we dat dit jaar nog kunnen doen op de budgettenbegroting dan wel of dat iets is dat we moeten plannen voor volgend jaar. Ik neem dat dus zeker mee. Ik zal bekijken wat mogelijk is. Ik denk dat we ook kunnen leren uit die studie, zoals de vraag of dat al dan niet doorgetrokken moet worden naar andere rassen. Het gaat hier om pilootprojecten. Als die hun effect hebben, moeten we die doortrekken.

Het zwakke punt blijft inderdaad de buitenlandse fokkers waar we weinig vat op hebben. Ik denk dat we dat binnen Europa moeten bekijken. Ik denk dat collega De Croo terecht aanhaalt dat het iets internationaals is. Je zou binnen Europa tot een regelgeving kunnen komen, waar je dan ook meer vat op hebt. Het klopt dat de bewustmaking van de consument natuurlijk ook cruciaal is. Het is belangrijk om de fokker bewust te maken, maar ook de consument. Als de consument bewuster kiest voor een hond en goed weet wat er allemaal achter zit, wat de risico's zijn en wat het mogelijke dierenleed is, dan ben ik ervan overtuigd dat de fokkers ook zullen volgen. We hebben op dat vlak al een stap gezet met wat we nu beslist hebben. Maar daar kan nog veel meer gebeuren. Als de markt vraagt, zal het aanbod daarop inspelen. Ik denk dat we op dat vlak nog veel werk

hebben. Je kunt alles wel in regeltjes gieten, maar als de consument zich dat niet aantrekt en via allerlei andere kanalen aan honden kan geraken waar geen controle op is, dan is dat iets wat volgens mij heel moeilijk te controleren is. Je moet dat proberen uit te sluiten, maar dat is niet evident. We moeten op al die verschillende vlakken werken: een nieuwe studie op Europees niveau, die bewustmaking en verdere controle.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik dank u voor uw voornemen om deze studie uit te voeren. Dat zou een goede zaak zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.